

۷۷

۷۷

اسلام محبوبی

اون بش کوتده بر حيقار

مسلمانلرک فائده سنه چاليشير

صافی: ۳۹ ۱۰ محرم ۱۳۳۴ — ۶ تشرین ثانی ۱۳۳۱ میل ۲۰

قرآن کریم

سورة بقره [۱]

— بسم الله الرحمن الرحيم —

(۲۷۶) فائض بینار ، حین بعثده شیطانک چاریدینی آدملر کبی چاریق
 قاتقارلر و بو جزا دخی [الیش ویرشده فائض کیدر] دیدکلرینه میندر.
 حالبوکه جناب حق الیش ویریتی حلال و فائضی حرام قیلدی . طرف باریدن
 کلن اشبو امر موعظه دن سوکره هر کیم متسخ اولوب فائض اکلندن فراغت
 ایدر سنه مقدما اکل ایتمش اولدینی فائضی برسنه اصحاب ناردن اولوب جهنمه
 محلد و دائم قالیر. (۲۷۷) جناب حق فائضک برکتی قطع ایدر. و مال صدقه بی
 بزکاتیه مزداد بیوروب بو بایده ارتکاب کنه ایدنلرک هیچ بری سومز.
 (۲۷۸) ایحوق اهل ایمانن اولوبده عمل صالح ایشیلر و اقامه صلوات ایله اعطای
 زکات ایدنلر ایچون نزد الهیده اجر عظیم وار. بونلر ایچون خوف و حزن
 یوقدر. (۲۸۹) ای مؤمنلر الله اتقا ایدک و کرچکدن ایمان ایدنلردن ایسه کز
 فائضدن بقیه قالمش اولانلردن ارتق و ازیکک. (۲۸۰) اکر بویله یا نماز سه کز
 اگاه اولک که الله ورسولی سزک محاربکزدن؛ اکر فائضدن توبه ایله واز
 کچر سه کز رأس مالکز سز کدر. بو صورتله ظلم ایتمش و ظلم کورسه مش
 اولوروسکز. (۲۸۱) بو مدیون ارباب ضرورتدن اولوب تأییه دین کندیس بیچون

[۱] باشی ۳۸ نجی صایده.

سز تفسكرزده اولانلرى كرك اظهار كرك اخفا ايدك جناب حق انكده محاسبه كزى كورور و ديلديكنى مغفرت و ايستديكنه عذاب ايلر ذات اجل اعلامى هر شينه قادردر .

(۲۸۶) بيغمبرله مؤمنلر (°) جناب حق طرفدن اول بيغمبره نازل اولانه (**) ايتانوب جلهسى بردن الله و ملكلره و كتابلره و بيغمبرلره ايمان ايتديلر و جناب حقا بيغمبرلرني يكديكردن تفریق ايتز ديوب [ياربنا اوامركي ايشيتك اطاعت ايتك سندن مغفرت بکلرز ملجا و يناهز سنسك ياربي] دعاسنى ايتديلر. (۲۸۷) جناب حق بر نفسه انحق طاقنى مقدارى تكليف ايدر. هر كسك نفسى ايجون كسب ايتديكى و نفسى عليه قزاندينى شيلر ينه كنديسنه. عائددر [ياربنا ، نسيان و خطامزدن طولايى بزى مؤاخذه ايمه ، ياربنا بزى اولكيلره تحمیل ايتديك بار كرانى بزى تحمیل ايمه ، ياربنا چككمه و طاشيمنه طاقتمز اوليان يوكى بزى يوكلتمه بزى عفو ايله بزى مغفرت ايله بزى مرحمت ايت مولامز سنسك ، بزى قوم كافرین اوزرينه منصور ايله]

اسلام اجتماعياتى

اوقاف خاصه نك وقف عام حالده افراغى

اسكى تشكىلاته كوره هر وقف متولى طرفدن اداره اولتور بر مختاريت اداره ايدى . هر وقفنامه ده عائد اولدينى وقف اداره سنسك خصوصى قانونى حكمنده ايدى . هر وقفك خصوصى بر مشروط لهي ، خصوصى بر توليتى رهنى ولايت خاصه صى وار ايدى .

بو حال قبل الاسلام موجود اولان سياسى تشكىلاتك تماميه عيدير :

(°) محمد عليه الصلوة والسلام ايله اهل اسلام

(**) يعنى ترأان عظيم الشانه

او زمان هر قبیله مستقل بر دولت ماهیتده ایدی . هر قبیله نك بر ولایت خاصه سی ، برده حقوق خاصه سی و عصیت خاصه سی واردی . اوافق نظارتك تشكندن اول بزدهده هر وقف دائره سی بر عشرت ماهیتده اولوب متولی بر عشرتك شیخی ، شرطنامه سی ده حقوق خاصه سی ایدی . متولیبری ده عصیت خاصه نك بر نوع ممثلری ایدی .

فقط اسلامیت بو عشرت تشکیلاتی نفی ایدرک اونك یرینه اسلام دولتك وحدتی وضع ایتدی . عشرت رئیس لرینك ولایت خاصه لری رفع اولونورق امیر المؤمنینك ولایت عامه سی اونلرک یرینه قائم اولدی . آرتق بوتون مسلمانق عالی ایچون یالکز بر خلیفه ، ولایت عامه یه مالک یالکز بر امیر المؤمنین واردی .

عشرت لرك عصیت خاصه سی که شریعت لساننده « حیت جاهلیه » [۱] دیکدر . بو ، نفی ایدیلرک اونلرک یرینه « حیت اسلامیه » اقامه ایدیلدی . آرتیق عصیت خاصه سیله ملیت داخلنده کی افتراق لور تادن قالدیریلررق وحدت ملیه اساسی قورولدی ، برلك حصوله کلدی . نصلکه حضرت الله بوتی شو یولده بیان ایدر : « واذ کروا نعمت الله علیکم اذ کتم اعداً فآلف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا » .

عشرت لرك حقوق خاصه لری یرینه حقوق عامه دینه طرزنده « شریعت اسلامیه » تأسیس بو یوریلدی . آرتیق عینی اجتماعی زمره یه منسوب اولان ملتك بوتون عشرت لری بر امت اوله رق عینی شریعتك اطرافنده طویلاندیلر . آرتیق میدانده حقوق تامنه قنماً موقعیتی محافظه ایدن عرف لرك تبتی ، قسماً یکی باشند تأسیسی صورتیه او زمان مسلمان لرینك وجداننه موافق اولان مقدس شریعتدن باشقه بر شی قائمادی . بو شریعت هر اجتماعی زمره یه کوره تفسیر و ایضاح لری ایله توسیع ایدیلرکه برابر مستقل بر اسلام حقوقی اولوق اوزره وحدتی محافظه ایتدی . عراقده ، حجازده ، حتی ماواری نهرده ، تورکستانده کی طرز ایضاح لری بعضاً بر برندن فرقلی اولقله برابر بنه اسلامیتك حقوق خصوصنده

[۱] اذ جعل الدین کفروا فی تلویهم الحیه حیه الجاهلیه . . .

د شرع مجمل ، نه توفیق ایدیلوردی .

ایشته بو صورتله اسلامیت الوهیتده ، ولایتده ، حقوقده عمومی برتوحید اساسی وضع ایتمش اولدی . پیغمبر و پیغمبره ایمان ایدن بوتون اصحاب کرام بویولده و بوتوحیدک تاسیسی اوغورنده مجاهده به باشلادیلر ، قانلرینی آقیدیلر آز بر زمان طرفنده بویوک موقتتله نائل اولدیلر . الوهیتده شرك ییقلوب رب خاصلر قالدیرلیدینی کچی ولایت خاصلر یرینه ده ولایت عامه اقامه ایدلدی . دینده برلك ، سیاستده برلك اساسی قورولش اولدی . امت بر مدت ایچون بو اساس اوژورنده صادق قالدی . عصر سعادتده اولدینی کچی ، خاقای راشدین دوری دخی بویله کچدی . الوهیتده اولدینی کچی ، سیاسی و دینی تشکیلاتلرده ده وحدت تاسیس ایتمک اسلامیتک شعاری اولدی .

بوتون یونکله برابر اسکی عشرت تشکیلاتی الوهیتده کی شرکلریله دکله بیله کام وقف شکلنده ، کام ولایت خاصه صورتنده فقط بو دفعه اسکیسی کچی دکل ، شریعت پرده سنه بورونه رک میدانه حقیققدن خالی قالمشدر .

بو توحید ، سیاسی تشکیلاتده یاپلیدینی حالده مع التأسف شیمدی به قدر دینی تشکیلاتده نظره آلینامشدر . دینی تشکیلاتده مرکزیتسزک ، تعدد ، شرك حالا دوام ایدوب کیدیور بونک سببی ایسه امویه خلافتک دها ایلمک زمانلرده تشکیلات دینییه بی مهمل و باشی بوش بیراقاسی اولوب بالاخره عباسیه خلفاسی ده اولجه توتیلش اولان بویولده کی یوروشی حسابلرینه دها الوریشلی کورملری اولمشدر . چونکه بو تشکیلات دینییه بی تنظیم ایتمک دینه بویوک بر اهمیت عطف ایتمک ، دیمکدی . بو ایسه سیاسی محذورلردن دولایی بونلرک ایشلرینه کله بوردی . بناء علیه دینی مؤسسه لرک تنظیم و توحیدی مسئلای خلافتجه نظر اعتباره آلیناوردی .

ایشته بونک ایچون دیندار و زاهد کیسه لر کندی تشبث شخصیلریله بر طاقم مؤسسلات دینییه تاسیسنه مجبور قالدقیری کچی ، بونلرک اداره لرینی تودیع ایدمک میدانده بر ولایت عامه دینییه موجود اولادینی ایچون وقتی تاسیس ایدرکن عینی زمانده بر وقتنامه تنظیم و برده تولیت تاسیس ایلمک لزومی حس

ایدیورلردی . بو وقتنامه‌لرده امام ، خطیب ، مدرس ، واعظ . . . کچی دین مأمورلرینک آلاچق‌لری وظیفه‌لرله بو مأموریتلرک صورت انتقالیده کوستریلیوردی . وبالخاصه وقفک مشروط لهی صریح بر صورتده تعیین ایدیلیردی . فقط مقام خلافت تقدیر ایده میوردی که بو صورتله اسلام امتی حسابنیز کوچوک امتلره آرلیور . و بو امتلرک هپسیده حقوقاً مستقل بر وارلق اولیوردی . بو تائیه حضرت قرآنک : « ولا تفرقوا واعتصموا .. » نظم جیلنده کی امر و تهنیئرک خلافتده نتیجه‌لر ویرمه‌جکدی . حقیقتاً بویله‌ده اولدی . فقط بو حال ضروری ایدی . دیندار ، زاهد کیمسلر دینی یوروتمک ایسته یورلردی .

فقط مرکزیه مائک بر امت تشکیلاتی موجود اوله ایدی ، یعنی دینی تشکیلاتده اسلامک شعار اساسینی اولان وحدت بولونه ایدی ، بو مؤسسات دینی تائیه تائیس ایدنلر و قفلرینه خصوصی مشروط لهلر اراائه‌سنه مجبور اوللا . به جقلر ، عمومی بر مشروط له اوله‌رق « امتک احتیاجات دینه‌سنه وقف ایدیورم » دیمکه اکثفا ایده بیله‌جکدی ؛ خصوصی تولیتلر تائیسنده مجبوریت اولیه‌جق ، و قفلرک تنظیمی ده ولایت عامه دینه طرفدن وضع ایدیله‌جک عمومی وقتنامه‌یه یعنی (تشکیلات دینه) قانونی ایله (اوقاف قانونی) نه بیراقیله‌جکدی . فقط بویله اولامدی . چونکه مرکزی بر امت تشکیلاتی هنوز یاللامش ، دینی تشکیلاتده اسلامک شعار اساسینی اولان وحدت هنوز نظر دفته الینامشیدی . فقط اسکی زمانلرده اجرا اولونمیان بو توحید تشکیلات وجیه‌سی اوقاف نظارتنک تشکل ایتمه‌یه وجوده کلکه باشلامش ، دیمکدر . آرتیق مسلمانلک شعار اساسینی خلافتده اولوب میدانده ینه عصیتی ترویج ایدن ، نه‌ده دینک تعالینسی سیاسته مخالف بیلن بر امویه حکومتی یاخود تشریح صلاحیتدن محروم بر عباسیه خلافتی موجود دکلدن . بو کون حکومت و خلافت ، اسلامک توحید مطلقدن عبارت اولان شعارنه رعایتکار و عینی زمانده تشریح صلاحیتنه مالک موحد مسلمانلرک انده بولونمقده در . ذاتاً اساس اعتباریله بونک ایچون آنخاژ اولونه‌جق تدبیرده بو کونه نظرأ کوچ بر ایش دکلدن :

خصوصی وقتنامه‌لر رینه عمومی بروقتنامه اقامه ایتمک ، خصوصی مشروط

لهار یرینه امتك احتیاجات دینه‌سندن عبارت. اولان عمومی مشروطله‌ی قویتمق، خصوصی تولیتر یرینه‌ده امتك ولایت عامه دینه‌سنی وضع ایتمك بوتون بو نولسزقلری حل ایدوب بوتون بو برلك ایچنده تعدد لر ، افتراقلری کوکندن سوكمك ایچون کفایت ایدر .

ایته بو اساسلر شویله‌جه قورولدقندن سوکرا - متقدم مقاله‌لرده ایضاح ایدیلدیکی وجهله - سلسله مراتبه تابع و متسلسل مأمورین دینه تشکیلاتی بك قولایقله یايله‌یلیر امیدندمز ...

مع مافی بوتون بو وادیله‌کی موقیتلرک اوقاف مضبوطدن باشقه برده اوقاف مایحقه‌نک‌ده دوغروندن دوغرویه مشیختك اداره‌سنه تودیعی ایله قابل اولایینه‌ی چکنده شه ایتمه‌یلیر . وققلر بر طرفدن صرف اقتصادی مؤسه‌لردن عبارت اولقله برابر امتك احتیاجات دینه‌سنه عائددر . آنکچون وققلر اداره‌سنك ولایت دینه مرکزی نه تودیعی بك طیبی اولو . فقط ولایت دینه مرکزی دیمك اولان مشیخت اسلامیه بوتون فعالیتی ذخی امورده حصر ایده‌چکندن بو کون اوقاف اداره‌سنده اولان مؤسسات علمیه آرتیق معارف نظارتنه اعاده اولوتالیدر . چونکه بو کونکی اجتماعی تشکیلاتمه کوره نشر معارف خصوصی و علوم مثبتیه عائد مدرسه‌لر تأسینی منحصراً دولت اسلامیه‌نك معارف نظارتنه عائددر ، بالطبع مدارس دینه ، مؤسسات دینه‌دن معدود اولدیغی جهتله مشیختك اداره‌سنده قاله‌جغه شه ایديله‌مز . . .

دینه‌دینی

شهبه‌قارده‌شمه

بلکه قلجی طاقوب دینك ، وطنك ، ملیتك دشمنرینه کوکنی ییقنمز برسد یا پهرق صولتر ایتدك ، آیلرجه داغلا باشنده ، قاریغینلری آراسنده اوزریکنزه عقورانه صالدیران ، معنوی والده‌نك تمیز طوبراغنی ملوث آیاقلریله کیرلتمك ، نهمزك ، آلتیوز سنه اول اولو خاقانمز عثمان غازینك قوردینی بیوك